

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 370.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670057500944.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Dertil hører da først, at man søger til Kilderne og drager dem for Lyset; thi det nytter ei engang stort, om en enkelt Mand bruger utrykte eller sjeldne Kilder; selv naar der ingen grundet Tvivl kan være om hans Redelighed, kan der dog som oftest være en om hans nøie Opmærksomhed eller Forstand; ja, var han end den største Mand, see jo dog fire, end sige hundrede Øine mere end to. Naar man nu betænker, at egenlig al Skrift fra Fortiden, skiøndt i forskiellig Grad, er en historisk Kilde, og naar man veed, at det hidtil kun var de gamle Ebræers, Grækers og Latiners Efterladenskab, der fuldstændig droges for Lyset, medens der rundt i Europa ligge Dyrger af de nyere, og tildeels af de gamle Folkefærds - saasom Persers, Arabers og Hinduers - Skrift, ja, deriblandt mangan Bog af historisk Indhold i strængeste Forstand, og naar man endelig veed, at det meste fra Middelalderen, som ei længe efter Bogtrykker-Konstens Opkomst tryktes engang, er omtrent saa sjeldent som Haandskrifter, neppe at overkomme i sit Fædreneland og næsten slet ikke udenlands; naar man veed og betænker Sligt, da indseer man, hvor uhyre meget der er at gjøre, blot for at et ret *grundigt Studium* af Historiens største Deel kan *vorde mueligt*; da begriber man hardtad ikke Muligheden af det attende Aarhundredes Frimodighed, som turde gjøre Paastand paa Oplysning og Grundighed i Historien, medens Kilder i Hundredevis, overseete, ubeseete, eller i det Høieste skiødesløs bekigede, hensmuldrede i Støv og Aske, eller gnavedes af Orme. Man begriber neppe den Kulsvietro, med hvilken man overalt, under Kamp mod Tro, antog som et Evangelium, hvad en eller anden enkelt Lærd, eller tit en halvstuderet Røver, fortalde om Haandskrifters Værd, hvis Titel vel tit var Alt, hvad han havde læst, i hvis Sprog han end tiere var kun en Stymper, og hvis Indhold han mangengang, ved det fattige Begreb, han lagde for Dagen, viiste sig aldeles udygtig til at bedømme. Mener nogen, at dette er Usandhed eller Overdrivelse, da tage han fat paa den første den bedste Fortegnelse over Bibliothekers og Museers Haandskrifter, og finder han en eneste, der giver ham nogenlunde vis og fuldstændig Oplysning om deres Indhold, 371 da times ham en sjelden Lykke, og er den ikke mageløs, da maa han kalde mig Mads. Af hvor mange Sider en Haandskrift bestaaer, med hvad Slags Bogstaver den er skrevet, hvor gammel og vigtig den, efter Anmelderens Indfald eller Skiøn, kan være, om den er deelt i Kapitler eller Paragrapher og Sligt, det finder man hyppig anmærket; men hvorledes Bogen svarer til sin Titel, hvad eiendommeligt den har i Tankegang og Udtryk, kort sagt, Alt, hvad den Historiker, der seer mere paa Kierne end Skal, paa Aand end paa Klædebon, ønsker at vide, det søges næsten stedse forgiæves, det findes næsten aldrig uden stundum hos en Historiker, der virkelig har brugt et enkelt Haandskrift og vil, at hans Læsere skal kiende det.